Uchwała Nr XVI/226/15
Rady Miejskiej Strzelina
z dnia 28 grudnia 2015 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku poz. 1515) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 roku poz. 1390 ze zmianami) Rada Miejska Strzelina uchwala, co następuje:

§ 1 Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2 Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Strzelin.

§ 3 Uchwała wchodzi w życie z dniem 01.01.2016 roku.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej Strzelina
Ireneusz Szklajko

Załącznik do Uchwały Nr XVI/226/15
Rady Miejskiej Strzelina
z dnia 28 grudnia 2015 r.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2016-2020

I. WSTĘP

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 został opracowany i realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

-Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390)

-Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zmianami)

-Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 ze zmianami)

-Ustawa z dnia 06.06.1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 ze zmianami)

-Ustawa z dnia 06.06.1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 ze zmianami)

-Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 poz. 583 ze zmianami)

-Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2005 r. Nr 179, poz. 1485)

-Ucjwała Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29.04.2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (Monitor Polski z 2014r. poz. 445)

-Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020

Program ten powiązany jest również z:

- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Strzelin
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Strzelin na lata 2010-2015
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Strzelińskiego na lata 2014- 2020

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 realizowany będzie także w oparciu o inne przepisy prawne, właściwe do jego realizacji.

II. ZAŁOŻENIA OGÓLNE. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISK PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie jest jednym z istotnych problemów społecznych. Badania prowadzone w tym zakresie podają, że różnych form przemocy domowej doświadcza od 10 do 30% społeczeństwa. Szacunkowe dane problemu pokazują, że skala jego jest duża, ma destrukcyjny charakter nie tylko w wymiarze jednostki ale i całego społeczeństwa. Dlatego przeciwdziałanie przemocy jest priorytetem służb, osób, które na co dzień pracują z rodziną. Aby skutecznie i efektywnie przeciwdziałać przemocy w rodzinie istnieje potrzeba wypracowania strategicznego podejścia do problemu przemocy, który uwzględniać będzie kompleksowość i komplementarność działań podejmowanych przez różne podmioty zaangażowane w ten proces. Narzędziem, które służyć będzie realizacji tego celu jest gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dokument niniejszy – Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - opracowany jest na lata 2016 – 2021 przez powołany w tym celu zespół zadaniowy. W programie zostały określone i wytyczone kierunki działań strategicznych Gminy Strzelin w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta i gminy Strzelin.

Celem głównym programu jest **ograniczenie skali występowania przemocy w rodzinie w gminie Strzelin.**

Przemoc w rodzinie – ustalenia definicyjne

Istnienie zjawiska przemocy w rodzinie , jego skala i zasięg są poważnymi problemami społecznymi. Aby zdefiniować zjawiska przemocy należy uwzględnić jego szerokie spektrum i brać pod uwagę zarówno aspekt psychologiczny, społeczny i prawny w odniesieniu do samych ofiar, ale też i sprawców przemocy oraz świadków.

Aspekt prawny:

W polskim prawodawstwie zagadnie nie przemocy w rodzinie uregulowane jest dwoma podstawowymi aktami: Kodeks Karny oraz Ustawa o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie. Kodeks Karny określa **przemoc fizyczną** jako wszelkie działania skierowane

przeciw zdrowiu lub życiu ofiary, którą jest osoba najbliższa pozostająca w stałej lub czasowej zależności od sprawcy albo osoba małoletnia – czyli taka, która nie ukończyła 18 roku życia, lub nieporadna ze względu na swój stan psychiczny lub fizyczny.

Fizyczna przemoc to również **przemoc seksualna**, która polega na wymuszaniu współżycia, czy takich jego form, które nie są akceptowane przez ofiarę. Jeżeli sprawca dopuszcza się gwałtu, który też w małżeństwie jest przestępstwem, może odpowiadać na podstawie przepisów kodeksu karnego.

Znęcanie się psychiczne to wszelkie działania charakteryzujące się poniżaniem, wzbudzaniem poczucia zagrożenia , a także **przemoc ekonomiczna**, która wyraża się niezaspakajaniem potrzeb materialnych, uniemożliwianiem podjęcia pracy, czy pozbawieniem dochodów. Do zaistnienia przestępstwa wystarczy dopuszczenie się przez sprawcę jednego rodzaju przemocy: fizycznej lub psychicznej.

W społecznej i prawnej praktyce dotychczasowe przepisy zawarte w Kodeksie Karnym okazały się niewystarczające. W celu zwiększenia skuteczności działań wobec sprawców przemocy oraz zapobieganiu samemu zjawisku w lipcu 2005r. uchwalona została ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, gdzie również definiuje się czym jest przemoc domowa.

W świetle przepisu art. 2.ust.2 znowelizowanej w 2010r. Ustawy z dnia 29.07.2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przez przemoc w rodzinie należy rozumieć: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą". Ustawa jako członka rodziny definiuje „osobę najbliższą w rozumieniu art. 115& 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r.- Kodeks Karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553, z późn.zm.), a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą.

Aspekt psychologiczny i społeczny

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody – *jest to definicja Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia"*.

Cechy charakterystyczne przemocy w rodzinie:

1. Przemoc jest intencjonalna. To zamierzone działanie człowieka, którego celem jest kontrolowanie i podporządkowanie sobie ofiary.
2. W sytuacji przemocy występuje nierównowaga sił. W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza od sprawcy.
3. Przemoc narusza prawa i dobra osobiste. Sprawca wykorzystując przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary – np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.
4. Przemoc powoduje cierpienie i ból. Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do obrony, pozbawia ją sił do zmiany.

Definicja Rady Europy wskazuje na szerszy aspekt przemocy w rodzinie. Określa ją jako: „jakikolwiek czyn lub zaniedbanie ze strony jednego członka rodziny wobec innych jej członków, które zagrażają życiu, cielesnej, bądź psychicznej integralności lub wolności innego członka danej rodziny lub poważnie szkodzą rozwojowi jego osobowości". W ten swobód definicja przemocy objęła nie tylko działania wobec drugiej osoby ale wskazuje, że takie zaniedbanie może być przyczyną poważnych szkód w psychicznej spójności rozwoju człowieka. Z definicji jasno wynika, że sprawca stosując przemoc wykorzystuje słabości potencjalnej ofiary oraz dominuje nad ofiarą. Zaprezentowane definicje uwzględniają nie tylko intencjonalność ale też rodzaje zachowań i ich skutki. Wskazują też, że przemoc może dotyczyć relacji w obrębie:

- rodzice/opiekunowie wobec dzieci
- wobec małżonka/partnera w związku
- wobec osób starszych w rodzinie

Krzywdzenie dzieci

Bardzo istotną kwestią jest zdefiniowanie krzywdzenia dzieci. Badania ukazują, że dzieci stanowią grupę najczęstszych ofiar przemocy domowej, podobnie jak kobiety. Fundacja Dzieci Niczyje zajmująca się działaniami na rzecz ochrony dzieci przed krzywdzeniem opiera się na definicji, która mówi, że „Krzywdzenie dziecka to każde działanie lub bezczynność jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, który deprywuje równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłóca ich optymalny rozwój".

Światowa Organizacja Zdrowia podaje następującą definicję: „Krzywdzenie lub maltretowanie dziecka to wszystkie formy fizycznego i/lub emocjonalnego złego traktowania, zaniedbania, wykorzystania seksualnego lub komercyjnego, doznane od osoby odpowiedzialnej za dziecko, której ona ufa lub która ma władzę nad nim, skutkujące faktyczną lub potencjalną krzywdą dziecka dla jego zdrowia, możliwości przetrwania, rozwoju albo godności".

Aspekt psychologiczny przemocy domowej mówi o cierpieniu i bezradności ofiary, wskazuje na często niezrozumiałe relacje ofiary i sprawcy oraz złożony obraz rodziny z problemem przemocy. Psychologiczne zrozumienie przemocy odgrywa podstawową rolę przy pomaganiu ofiarom w wyzwalaniu się od przemocy i naprawianiu szkód, jakie ona poczyniła w ich życiu.

Dość trudno jest zidentyfikować ofiarę przemocy domowej. Nie posiadają one jednoznacznych cech zewnętrznych, nie demonstrują specjalnych charakterystycznych zachowań, które wyróżniają je od innych osób. Nawet jeśli mają na swoim ciele obrażenia spowodowane użyciem przemocy, to często je ukrywają, kamuflują, aby uniknąć wstydu i podejrzeń. Ale jest też coś, co wyróżnia ofiary przemocy. Jest to doświadczenie krzywdy w ich życiu, najczęściej doznawanej ze strony najbliższych. Nie musi się ona odnosić tylko do fizycznych urazów.

„Ofiara przemocy" lub „osoba doznająca przemocy" to osoba znajdująca się w stanie kryzysu spowodowanego krzywdzeniem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym, ekonomicznym, doznająca przemocy seksualnej ze strony drugiego człowieka.

Ofiarą przemocy domowej potencjalnie może stać się każdy, niezależnie od płci, wieku, statusu społecznego, stanu zdrowia bądź innych czynników. Dzieci i kobiety są najczęstszymi ofiarami przemocy domowej.

Podobnie, jak nie istnieje jednolity portret ofiary, tak i nie istnieje portret sprawcy. Nie ma tutaj znaczenia wiek, wykształcenie, status społeczny czy cechy osobowości. Ale można powiedzieć, że jest to osoba, która jest silniejsza fizycznie lub psychicznie, ma lepszą pozycję finansową i/lub społeczną, wykorzystuje tę przewagę do zaspokojenia swoich własnych potrzeb, najczęściej też po to, aby uzyskać kontrolę nad drugą osobą. Zupełnie nie respektuje praw drugiej osoby.

Niektóre statystyki podają, że 95% przypadków przemocy domowej ma związek z alkoholem. Inne badania wskazują, że 40% osób znęcających się nad domownikami to osoby uzależnione od alkoholu. Mimo tego nie należy całkowicie utożsamiać stosowania przemocy domowej przez sprawcę i używania przez niego alkoholu.

Sprawca przemocy swoim zachowaniem może spowodować u ofiary wiele problemów zdrowotnych, emocjonalnych i społecznych. Stosowana przemoc ma wpływ na wszystkie obszary życia, od zdrowia fizycznego i psychicznego począwszy, poprzez kształtowania się poczucia własnej wartości, umiejętności rodzicielskich, aż po możliwości znalezienia się na rynku pracy i bezkolizyjnego na nim funkcjonowania.

Dla przemocy domowej nie ma i nie powinno być żadnego wytłumaczenia. **Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca. Ofiara nie ponosi odpowiedzialności za jego zachowanie.** Nie można oskarżać ofiary, bo jest to częścią działania sprawcy. Efektem takiego postępowania jest bierność ofiary, brak chęci do poszukiwania pomocy, bo to i tak niczego nie zmieni, brak sprawstwa.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Diagnoza ogólnopolska

Zjawisko przemocy w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania ze względu na złożoność form, jakie przybiera, ale także postawę osób doświadczających przemocy, które często z różnych przyczyn nie zgłaszają problemu odpowiednim służbom. Najnowsze badania dotyczące zjawiska przemocy przeprowadzono na przełomie lipca i sierpnia 2014 roku, zrealizowane na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, w ramach projektu „*Diagnoza i porównanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz ocena efektywności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie*". Na podstawie ogólnopolskiego badania ankietowego stwierdzić można, że :

- Istnieje tendencja do wąskiego rozumienia pojęcia „przemocy", głównie jako przemocy fizycznej (prawie 20% respondentów utożsamia przemoc tylko z widocznymi śladami na ciele ofiary). Po uświadomieniu badanym istnienia różnych form przemocy, najczęściej wskazywaną formą była przemoc psychiczna.
- Negatywnie odbierani są sprawcy wszelkiego rodzaju przemocy. Badanie uwidoczniło wyraźną tendencję do przerzucania winy na ofiarę. Prawie 24% uważa, że do przemocy by nie dochodziło, gdyby nie prowokacje ze strony partnera, przekładając tym samym odpowiedzialność za jej stosowanie ze sprawcy na ofiarę. Jednocześnie, ponad 80% osób nie podziela opinii, że istnieją okoliczności, które mogą usprawiedliwić przemoc.
- Większość osób badanych dostrzega problem przemocy wobec dzieci. Istnieje mniejsza tolerancja wobec przemocy psychicznej niż fizycznej (karanie dzieci laniem popiera 26% osób badanych). Badania pokazały całkowity brak tolerancji dla dwóch form przemocy

wobec dzieci: pozbawianie ich posiłku oraz przemoc seksualną. Możliwym wytłumaczeniem tego wyniku jest społeczne napiętnowanie tych zjawisk m.in. poprzez medialne nagłaśnianie przypadków pedofilii czy społeczne akcje dożywiania dzieci.

- Większość badanych (ok. 3/4) uznała, że pomoc dla ofiar przemocy nie jest wystarczająca. Może to oznaczać, że badani widzą dużą potrzebę zapewnienia pomocy ofiarom przemocy. Innym wytłumaczeniem może być brak wiedzy na temat możliwości pomocy. W porównaniu z badaniem z 2007 r. istotnie wzrósł jednak odsetek respondentów przekonanych, że ofiary przemocy mogą liczyć na pomoc.
- Pośredni i bezpośredni świadkowie przemocy częściej deklarowali wiedzę o przypadkach przemocy wobec kobiet niż wobec mężczyzn. Świadkowie przemocy najczęściej stykali się z przypadkami przemocy psychicznej wobec osób dorosłych lub sami jej doświadczali. Niemal połowa badanych zna w swoim otoczeniu rodziny z problemem przemocy wobec dzieci, najczęściej występującym w formie zaniedbania. W przypadku przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych stosunkowo często wymieniano przemoc ekonomiczną.
- Przemoc seksualna była niezwykle rzadko wskazywanym rodzajem przemocy. Może to być częściowo spowodowane niechęcią do poruszania trudnego tematu.
- W grupie pośrednich świadków przemocy nadreprezentowane są osoby młode. Najrzadziej o przemocy słyszały osoby w wieku 60 lat lub więcej.
- Istotnie częściej o przypadkach przemocy wobec dorosłych wiedzą osoby mieszkające w miastach i posiadające wyższe wykształcenie. Zdecydowanie rzadziej o przemocy wobec dorosłych mówią osoby mieszkające na wsi i te posiadające wykształcenie podstawowe.
- Przemoc w rodzinie, zarówno wobec osób dorosłych, jak i dzieci ma miejsce najczęściej w gospodarstwach domowych niewyróżniających się negatywnie sytuacją materialną, ani pozycją społeczno-zawodową jego członków. Obraz, jaki wyłania się z badania to dość duża podatność tzw. „typowych" rodzin na zdarzenia przemocy.
- Sprawcami przemocy w rodzinie są najczęściej osoby najbliższe – w przypadku osób dorosłych małżonkowie i partnerzy, w odniesieniu do dzieci – rodzice.
- W przypadku przemocy wobec osób dorosłych najczęstszą okolicznością towarzyszącą aktom przemocy jest alkohol. Aktom przemocy wobec dzieci częściej towarzyszą inne sytuacje kryzysowe w rodzinie. Wskazania te można uznać za istotne w kontekście możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez wczesną diagnostykę problemów rodziny i udzielenie odpowiednio sprofilowanego wsparcia. Duży odsetek odpowiedzi wskazujących na brak szczególnego wpływu czynników zewnętrznych na zachowanie

sprawców przemocy, może z kolei wskazywać na utrwalenie się reakcji przemocowych w obliczu pojawiających się w rodzinie problemów oraz na niskie kompetencje rodzin w zakresie komunikowania interpersonalnego i rozwiązywania sporów bez użycia przemocy.

- Wyniki badań mocno uwypuklają pozytywną zależność pomiędzy byciem ofiarą i świadkiem przemocy w dzieciństwie, a byciem ofiarą i sprawcą przemocy w życiu dorosłym, zarówno w przypadku przemocy wobec osób dorosłych, jak i dzieci. Jest to niewątpliwie szczególnie ważny wniosek w kontekście zarówno systemu wsparcia i pomocy dla uczestników zdarzeń przemocy doświadczanych w dzieciństwie, jak też działań o charakterze profilaktycznym.

Jednym z najistotniejszych wniosków płynących z w/ w badania jest niewątpliwe bardzo mała skłonność uczestników przemocy w rodzinie do szukania pomocy na zewnątrz. W zdecydowanej większości (3/4) przypadków przemocy nie korzystano z żadnej formy pomocy. W relacjach ofiar, sprawców i świadków przemocy instytucjonalny system wsparcia jawi się jako ubogi i niewykorzystywany. Z drugiej strony, osoby korzystające z pomocy uznają ją w większości za przynajmniej w części skuteczną.

Diagnoza lokalna

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Na terenie Gminy Strzelin przemoc występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem uzależnienia, bezrobociem, niskimi dochodami, bezradnością w procesie wychowywania dzieci i brakiem umiejętnosci rodzicielskich.

Według danych **Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelinie** liczba osób bezrobotnych wygląda następująco:

Powiat Strzeliński:

- w roku 2013 – 2670 osób, w tym 1271 kobiet i 1399 mężczyzn
- w roku 2014 – 2250 osób, w tym 1073 kobiety i 1177 mężczyzn
- w 1 półroczu 2015 roku – 2097 osób, w tym 1059 kobiet i 1038 mężczyzn

Gmina Strzelin:

- w roku 2013 – 1298 osób, w tym 596 kobiet i 702 mężczyzn
- w roku 2014 – 1099 osób, w tym 506 kobiet i 593 mężczyzn
- w 1 półroczu 2015 roku – 1043 osób, w tym 513 kobiet i 530 mężczyzn

Ze statystyk **Komendy Powiatowej Policji w Strzelinie** wynika, że na obszarze wiejskim i miejskim Gminy Strzelin:

- w 2013 roku zostało wszczętych 18 procedur Niebieskiej Karty, interwencji domowych przeprowadzono 4150;
- w 2014 roku wszczęto 19 procedur Niebieskiej Karty, interwencji domowych przeprowadzono 4646;
- w 1 półroczu 2015 roku wszczęto 23 procedury Niebieskiej Karty, interwencji domowych przeprowadzono 3476.

W **Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Strzelinie** zgromadzono następujące dane:

	2013 rok	2014 rok	1. półrocze 2015
Liczba sporządzonych "Niebieskich Kart" część A	17	24	26
Liczba sporządzonych "Niebieskich Kart" część C	14	15	12
Liczba sporządzonych "Niebieskich Kart" część D	5	5	8

W okresie 2013 rok - 1. półrocze 2015 roku spośród pięciu służb uprawnionych do zakładania procedury Niebieskiej Karty zakładali je tylko funkcjonariusze KPP w Strzelinie oraz pracownicy GOPS w Strzelinie odpowiednio:

- 2013: 16, 1
- 2014: 23, 1
- 1 półrocze 2015: 23, 3

W sposób ciągły prowadzona jest procedura w następującej liczbie rodzin:

- 2013: 20 (w tym liczba kobiet: 26,mężczyzn: 28, dzieci: 30)
- 2014: 26 (w tym liczba kobiet: 33,mężczyzn: 36, dzieci: 34)
- 1 półrocze 2015 roku: 26 (w tym liczba kobiet: 31, mężczyzn 36, dzieci: 28)

Z informacji ze **Strzelińskiego Centrum Medycznego oraz gminnych przychodni lekarskich** wynika, iż w latach 2013 – 1. półrocze 2015 roku nie założono procedury Niebieskiej Karty przez pracownika służby ochrony zdrowia oraz nie udzielano porad ani nie obserwowano przypadków wymagających pomocy w związku z doświadczaniem przemocy w rodzinie.

Z informacji przekazanych przez **szkoły podstawowe, gimnazjalne oraz ponadgimnazjalne** z terenu Miasta i Gminy Strzelin wynika, iż w latach 2013 – 1. półrocze 2015 roku nie założono procedury Niebieskiej Karty przez pracownika oświaty. Pedagodzy mają wiedzę na temat uczniów, w rodzinach których toczy się procedura, obejmują ich wówczas pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole, uczestniczą w spotkaniach grupy roboczej. Dzieci obserwowane są przez pedagoga, wychowawcę, nauczycieli prowadzących oraz pielęgniarkę szkolną. Ponadto w szkołach realizowane są Szkolne Programy Profilaktyki oraz Szkolne Programy Wychowawcze, co sprawia, że uczniowie wiedzą, do kogo mogą zwrócić się po pomoc w trudnych sytuacjach. W ramach ww. programów realizowane są działania o charakterze profilaktycznym, zmierzające do uświadomienia negatywnych skutków agresji i przemocy, w tym przemocy w rodzinie. Uczniowie są uwrażliwiani na reagowanie w sytuacji, kiedy sami są świadkami przemocy. Ponadto szkoły utrzymują kontakt z Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej oraz Kuratorami Sądowymi w zakresie wymiany informacji oraz współpracy w sytuacji, kiedy uczniowie pochodzą z rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie.

Jak wynika z informacji złożonej przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelinie komisja nie założyła żadnej Niebieskiej Karty. Natomiast liczba wezwań osób nadużywających alkohol przedstawia się następująco:

- 2013 r. – 189 wezwań
- 2014 r. – 190 wezwań
- do XI 2015 r. – 262 wezwania

Przytoczone dane liczbowe nie oddają w pełni skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Strzelin. Należy wziąć pod uwagę, iż są to tylko częściowe dane, o wielu sytuacjach przemocy nigdy się nie dowiemy, osoby pokrzywdzone będą milczeć o swojej sytuacji, tak jak nie zgłaszają lekarzom rzeczywistych przyczyn swoich obrażeń. Dlatego też w niniejszym Programie znajdują się cztery obszary działań wynikające z przeprowadzonej lokalnej diagnozy, a pierwszym z nich jest profilaktyka jako nasze podstawowe zadanie.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Strzelin, którymi są:

- **Osoby doświadczające przemocy domowej** będące członkami rodzin, do których zalicza się:

-małżonka,

-wstępnych: rodziców, dziadków, pradziadków,

-zstępnych: potomków tej samej osoby tj. dzieci, wnuków, prawnuków oraz rodzeństwo, -powinowatych w tej samej linii lub stopniu,

-osoby pozostające w stosunku przysposobienia oraz jej małżonka

-osoby pozostające we wspólnym pożyciu,

-inne osoby wspólnie zamieszkujące lub gospodarujące,

w szczególności narażone na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne.

- **Świadkowie przemocy w rodzinie,**
- **Społeczności lokalne oraz władze lokalne,**
- **Podmioty podejmujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie**

V. ZASOBY GMINY STRZELIN W REALIZACJI PROGRAMU

Komenda Powiatowa Policji w Strzelinie,

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie,

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie,

Sąd (Zespół Kuratorów),

Prokuratura,

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Placówki służby zdrowia,

Placówki oświatowe,

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzelinie,

Punkt Konsultacyjno – Informacyjny,

Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych,

Świetlice środowiskowe,

Lokalne organizacje pozarządowe.

VI. CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU

Głównym celem programu jest ograniczenie skali występowania przemocy w rodzinie w Gminie Strzelin.

Cele szczegółowe:

- **Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie problemu przemocy w rodzinie oraz propagowanie właściwych postaw i zachowań społecznych.**

- organizowanie zajęć edukacyjnych dla uczniów w szkołach
- organizowanie zajęć psychoedukacyjnych „szkoła dla rodziców"
- modelowanie właściwych postaw rodzicielskich podczas warsztatów dla rodzin
- utworzenie i prowadzenie lokalnej podstrony w obszarze przeciwdziałania przemocy
- opracowanie ulotek lub wizytówek
- zorganizowanie lokalnej kampanii

- **Dostosowanie do aktualnych potrzeb dostępności do specjalistycznej pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie**

- udzielanie poradnictwa
- prowadzenie terapii indywidualnej
- udział w grupach roboczych
- wszczynanie Niebieskich Kart przez uprawnione podmioty/instytucje
- powoływanie grup roboczych, zakańczanie procedur
- prowadzenie Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego

- **Zapewnienie stałych form oddziaływań dla osób stosujących przemoc w rodzinie**

- prowadzenie spotkań informacyjnych
- prowadzenie programów korekcyjno – edukacyjnych
- prowadzenie treningów kontroli złości
- zbieranie i przekazywanie aktualnych ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc do policji, prokuratury, sądów, służby kuratorskiej

- **Zwiększenie skuteczności systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez międzysektorową współpracę, komunikację oraz integrowanie działań instytucji i organizacji**

- organizowanie szkoleń
- organizowanie superwizji
- panele dyskusyjne, spotkanie międzysektorowe dotyczące procedury Niebieskiej Karty

VII. ZAKŁADANE REZULTATY

1. Podniesienie świadomości nt. zjawiska przemocy
2. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie
3. Nabycie umiejętnosci wychowawczych i rodzicielskich
4. Zwiększenie skuteczności działań służb
5. Zmiana postaw i zachowań u osób stosujących przemoc w rodzinie
6. Poprawa relacji w rodzinach, zwiększenie szansy na funkcjonowanie bez przemocy
7. Zwiększenie profesjonalizmu służb

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Środki na realizację programu mogą pochodzić z:

- budżetu gminy,
- budżetu państwa,
- państwowych funduszy celowych,
- funduszy unijnych oraz innych zagranicznych mechanizmów finansowania,
- budżetów organizacji pozarządowych.

IX. EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja poprzez zbieranie, analizę i interpretacje danych ma na celu ocenę wartości Programu. Uzyskane informacje mają być pomocne dla planowania, realizacji i ewentualnego rozwoju Programu.

Do badań ewaluacyjnych stosować można obydwa rodzaje metod badawczych tj. techniki ilościowe (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług) i jakościowe (np. ankiety, obserwację, opinie, dyskusję, raporty).

Źródłami informacji o realizacji Programu będą w szczególności:

- roczne sprawozdania z realizacji działań w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020
- dokumentacja procedury Niebieskiej Karty
- listy obecności, protokoły, sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego
- wzory materiałów informacyjnych, ulotki i inne
- dokumentacja ze szkoleń.

X. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Program to dokument otwarty i „elastyczny" tzn. może podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom wraz ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno – ekonomiczną, rozeznanymi potrzebami miasta i gminy oraz wymogami prawa.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Strzelina
Ireneusz Szałajko